

Tusagassiorfinnut Nalunaarut Pressemeddelelse

27.03.20

Meeqqat inissaaleqinerlu

Ulluni makkunani coronavirus peqqutaalluni immikkut illuinnartunik atugaqarnitsinni Meeqqat Illersuisuata meeqqat inissaaleqinerlu pillugit ernumassutini apuukkusuppai.

- Kalaallit Nunaanni ilaqutariippassuit meerartalit inissaaleqineq aamma ajornartoorneq peqqutaallutik illoqatigiittoqartarnera ilisimavara, Meeqqat Illersuisuat Aviâja Egede Lynge oqarpoq.

Ilaqutariiaat kinguaariiaallu arlallit ilaanni najugaqatigiittarput. Eqqiluisaarnissaq taamaalilluni ajornartorsiuataasarpog, inuppassuit angerlarsimafinni mikisuni najugaqatigiittarmata. Taamaaligaangat anersaartuutikkut aseruuttoornerit arlalinnit atugaasarput.

- Covid-19-imik tunillaassuuttoqalissagaluarpat ilaqutariit meerartalit eqqugaarujussuarsinnaanerat ernummatigaara, oqarpoq.

Meeqqat angerlarsimaffissaaleqineq peqqutaalluni pisortanit angerlarsimaffiup avataanut inissinneqartartut aamma meeqqat angajoqqaatik peqatigalugit angerlarsimaffinni inunnik ulikkaartuni inisimasuusut Meeqqat Illersuisuata aamma ernummatigai:

- Ilaqutariinnik akiligassaqarneq peqqutaalluni angerlarsimaffeeruttoqartarmat nalunngilara.

Angerlarsimaffeqanngitsunut immikkut ittumik suliniuteqartoqartarpoq. Meeqqat Illersuisuatali oqaaseq angerlarsimaffeqanngitsoq ilaqutariit meerartalit pineqartillugit qanoq paasineqassanersoq aamma apeqquserpaa.

- Ilaqutariit meerartalit pineqartillugit angerlarsimaffeqanngitsoq qanoq paasisariaqarpa? Ilaqutariit angerlarsimaffissaaleqisut eqqarsaatigalugit qanoq immikkut suliniuteqartoqassava, ullumikkut coronavirusip nalaani? Meeqqat Illersuisuat aperaaq.

Innuttaasunik misissuineq 2018-imeersoq naapertorlugu innuttaasut 13 %-it inunnik ulikkaartuni najugaqarput, 4,2 %-it Nuummiipput, 11 % illoqarfinni allaniittuupput kiisalu 27 % nunaqarfinnittuullutik.

--

Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pillugit isumaqatigiissutaannit:

Artikel 18

1. Naalagaaffiit peqataasut anguniassavaat meeqqap perorsarneqarneranut ineriartorneranullu angajoqqaat marluullutik akisussaaqatigiinnerat pillugu isummat tunngaviusut akuersarneqarnissaat. Angajoqqaat, imaluunniit taakku sinnerlugit perorsaasuusooq meeqqap perorsarnissaanut ineriartortinnissaanullu pingaarnerusumik akisussaassuseqarput. Meeqqamut pitsaanerpaasorisat salliutunneqartassapput.
2. Piginnaatitaaffiit isumaqatigiissummi matumani pineqartut qularnaarneqarlutillu siuarsarneqarnissaat siunertaralugu naalagaaffiit peqataasut angajoqqaat taakkualu sinnerlugit perorsaasunut meeqqanik perorsaasuusutut pisussaaffimminnik naammassinninniarini naleqquttumik ikiutissapput aammalu meeqqanut isumaginninnissaq siunertaralugu suliffeqarfiit, aaqqissuussinerit sullissinerillu ineriartortinneqarnerat isumannaallisassavaat.
3. Naalagaaffiit peqataasut iliuusissatut maleruagassanik naleqqittunik tamanik aalajangiissapput tamatumuuna qularnaarniarlugu meeqqat suliffilinnik angajoqqaallit isumaginninnikkut iliuutsinik, piginnaatitaaffigisaminnik atorluaasinnaanissaat.

Artikel 26

1. Naalagaaffiit peqataasut akuersaassavaat meeqqap kialuunniit inuttut atugarisatigut isumannaallisaavigineqarnissamut pisinnaatitaanera, ilanngullugu inuttut atugarisatigut sillimmasiisarneq, aammalu pisariaqaneratut iliuusissatut maleruagassanik atuisassapput naalagaaffimmi namminerimi piginnaatitaaffiit naapertorlugit millisaatitaqanngitsumik piginaatitaaffeqarnissaa siunertaralugu.
2. Naleqquttutut isumaqarfigineqartillugu ikiutissatut pigineqareersut pissutsillu atuuttut tunngavigalugit ikiorsiisoqartariaqarpoq meeqqamut namminerimut inunnullu meeqqamik pilersuinerimut akisussaaffiginnittunut, aammalu qanorluunniit ittutugit ikiorserneqarnissamik qinnuteqarsimatillugu meeqqap nammineq tannaluunniit sinnerlugu allat nassiussaqaarsimatillugit.

Artikel 27

1. Naalagaaffiit peqataasut akuersaarpaat meeqqap kialuunniit timikkut, tarnikkut, ileqqorissaarnikkut inuttullu ineriartornermini pisariaqartitassaminut piginnaatitaaffeqarnera.
2. Angajoqqaat allalluunniit meeqqamut akisussaassuseqartut piginnaasatik malillugit aammalu anigaasatigut atugassaqartitaanertik tunngavigalugu pingaarnertut akisussaaffigaat inuuniarnikkut atugassaatitat meeqqap peroriartornerani pinngitsoorneqaarsinnaanngitsut isumannaallisarneqarnissaat.

3. Naalagaaffiit peqataasut naalagaaffiup iluani pissutsit naapertorlugit aammalu pisinnaassutsitik aningaasatigullu periarfissatik tunngavigalugit iliuusissatut naleqquttunik maleruagassiussapput angajoqqaat allallu meeqqat piginnaatitaaffiiniik naammassinninniarnarini akisussaassuseqartut ikiorserniarlugit, aammalu pisariaqartitsisoqalersillugu atortutigut ikiorsiisarumallutik ikiorsiisarnissamullu najoqqutassiorsinnaajumallutik, pingaartumik inuussutissaqartitsinissap, atisassaqartitsinissap inissaqartitsinissallu tungaasigut.

4. Naalagaaffiit peqataasut sutigut tamatigut naleqquttunik maleruagassiortassapput meeqqamut angajoqqaaniit imaluunniit inunnit allaniit aningaasatigut meeqqamut isumaginnittuusuniit pilersuutitut akilersuutiniik akiliisitsiniartarnissaq, tassa naalagaaffimmi peqataasumi namminerimi aammalu nunami allami, isumannaallisarniarlugu. Pingaartumik pisuni, inuk meeqqamut aningaasatigut akisussaaffiginnittoq naalagaaffimmi meeqqap najugaqarfinginngisaani allami najugaqalersimatillugu naalagaaffiit peqataasut kajumissaarutigisassavaat nunanut allanut isumaqatigiissusioqataatitsiniarnissaq imaluunniit allatigut naleqquttunik aaqqissuuseqataatitsiniarnissaq.

Børn og boligmangel

I denne uvante krisetid med coronavirus sender Børnetalsmanden sin bekymring vedrørende børn og boligmangel.

- Jeg er vidende om, at mange familier med børn i Grønland bor mange sammen under samme tag på grund af boligmangel og nød, siger Børnetalsmand, Aviâja Egede Lynge.

Nogle gange bor flere familier og generationer sammen. Hygiejne kan derfor være en udfordring, når så mange mennesker, ofte i små beboelser, bor sammen. Det kan være medvirkende årsag til, at almindelige luftvejsinfektioner er udbredt.

- Jeg er bekymret for, at en eventuel Covid-19 epidemi kan ramme disse børnefamilier hårdt, siger hun.

Børnetalsmanden er desuden bekymret for børn, som anbringes i offentlig pleje på grund af hjemløshed og børn, som sammen med deres forældre er logerende i overfyldte boliger:

- Jeg ved, at der er familier, som bliver sat ud fra deres bolig på grund af huslejerestancer.

Der bliver lavet en særlig indsats overfor de hjemløse. Men Børnetalsmanden sætter også spørgsmålstejn ved definitionen hjemløshed, når det gælder børnefamilier.

- Hvordan defineres hjemløshed i forhold til børnefamilier? Og hvilken indsats vil man lave i forhold til familier, som er i bolignød, i denne tid med coronavirus? Spørger hun.

Befolkningsundersøgelsen fra 2018 viser, at 13 % bor i overfyldte hjem, 4,2 % i Nuuk, 11% i andre byer samt 27% i bygder.

--

Fra FN-s Børnekonvention:

Artikel 18

1. Deltagerstaterne skal bestræbe sig på at sikre anerkendelse af princippet om, at begge forældre har fælles ansvar for barnets opdragelse og udvikling. Forældrene, eller i givet fald værger, har hovedansvaret for barnets opdragelse og udvikling. Barnets tarv skal for dem komme i første række.
2. Med henblik på at sikre og fremme de rettigheder, der er indeholdt i denne konvention, skal deltagerstaterne yde passende bistand til forældre og værger ved disses udførelse af deres pligter som opdragere af børn og skal sikre udviklingen af institutioner, ordninger og tjenesteydelser til omsorg for børn.
3. Deltagerstaterne skal træffe alle passende forholdsregler for at sikre, at børn af arbejdende forældre har ret til at nyde godt af omsorgsforanstaltninger for børn, som de er berettigede til.

Artikel 26

1. Deltagerstaterne skal anerkende ethvert barns ret til at nyde godt af social sikkerhed, herunder social forskning, og skal tage de nødvendige forholdsregler for at opnå uindskrænket opnåelse af denne ret i overensstemmelse med national ret.
2. Hvor det er hensigtsmæssigt bør bistanden ydes under hensyntagen til de forhåndenværende midler og omstændighederne, for barnet og de personer, der har ansvaret for barnets underhold, og til enhver anden omstændighed af betydning for en bistandsansøgning indgivet af barnet eller på dets vegne.

Artikel 27

1. Deltagerstaterne anerkender ethvert barns ret til den levestandard, der kræves for barnets fysiske, psykiske, åndelige, moralske og sociale udvikling.
2. Forældrene eller andre med ansvar for barnet har hovedansvaret for efter evne og økonomisk formåen at sikre de levevilkår, der er nødvendige for barnets udvikling.
3. Deltagerstaterne skal i overensstemmelse med nationale forhold og inden for deres evner og

økonomiske muligheder træffe passende forholdsregler for at bistå forældre og andre med ansvar for barnet med at gennemføre denne ret og skal i tilfælde af behov derfor yde materiel bistand og udarbejde støtteprogrammer, især med hensyn til ernæring, beklædning og bolig.

4. Deltagerstaterne skal træffe alle passende forholdsregler til at sikre inddrivelse af underholdsbidrag til barnet fra forældrene eller andre personer med økonomisk ansvar for barnet, både i deltagerstaten og i udlandet. Især i tilfælde, hvor den person, der har det økonomiske ansvar for barnet er bosat i en anden stat end barnet, skal deltagerstaterne fremme tilslutning til internationale aftaler eller til indgåelse af sådanne aftaler samt indføre andre passende ordninger.

Asannittumik inuulluaqqusillunga
Med Kærlig hilsen

Aviåja Egede Lynge
Meeqqat Illersuisuat
Børnetalsmand
Avi@mio.gl
Tlf.: 531274